

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

2012 METŲ ĮSTAIGOS VADOVO VEIKLOS ATASKAITA

1. ĮSTAIGOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR FUNKCIJOS

Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos misija yra teikti visuomenės nariams nemokamą prieigą prie mokslo ir meno kūrinų įvairovės bei naujų informacinių technologijų, lavinti bendruomenę, atveriant jos nariams žinių, informacijos ir kultūros pasaulį, būti patrauklia, patogiai vieta darbui, saviraiškai ir poilsiui bei visą gyvenimą tobulėti skatinančia bendruomeniška įstaiga.

Tikslai:

- teikti visuomenės nariams nemokamą prieigą prie mokslo ir meno kūrinų įvairovės bei naujų informacinių technologijų;
- formuoti biblioteką kaip naujovišką, aplinkai palankią, orientuotą į vartotoją instituciją socialinėje bendruomenės struktūroje.
- didinti gyventojų sutelkimą į bibliotekas, gerinant paslaugų kokybę, plečiant jų įvairovę.

Uždaviniai ir funkcijos:

- formuoja optimalų dokumentų fondą, atitinkantį šiuolaikinės bendruomenės poreikius.
- įvairiose laikmenose kaupia, sistemina, saugo informaciją ir užtikrina jos prieinamumą vartotojams;
- užtikrina prieigą prie viešų informacijos tinklų, suteikia lygias galimybes visiems piliečiams naudotis teikiamomis paslaugomis;
- teikia visuomenės švietimui, mokslui ir asmenybės ugdymui reikalingą informaciją;
- aptarnauja vartotojus;
- rūpinasi Viešosios bibliotekos fondų apsauga;
- teikia metodinę pagalbą savivaldybės teritorijoje esančioms mokymo įstaigų bibliotekoms;
- kuria ir palaiko Viešosios bibliotekos katalogą, dalyvauja kuriant ir palaikant Lietuvos integralią bibliotekų informacijos sistemą (LIBIS);
- dalyvauja kuriant LIBIS suvestinį katalogą;
- dalyvauja kuriant Nacionalinės bibliografijos duomenų banką;
- rengia parodas, literatūros vakarus, knygų pristatymus ir kitus kultūros renginius;
- analizuoja tinklo bibliotekų praktinę veiklą, nuolat atnaujina žinias, diegia naujus, efektyvius darbo metodus ir priemones, dalyvauja įgyvendinant bibliotekų plėtros programas;
- rengia ir vykdo neformalaus švietimo programas ir teisės aktų nustatyta tvarka išduoda neformaliojo švietimo pažymėjimus, patvirtinančius dalyvavimą programoje ir jos baigimą;

2. ĮSTAIGOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Miesto savivaldybės viešųjų bibliotekų tinklo struktūra

Savivaldybės viešųjų bibliotekų tinklą sudaro Viešoji biblioteka ir 6 filialai.

Viešoji biblioteka turi 5 skyrius: Dokumentų komplektavimo ir katalogavimo, Abonemento, Informacijos, Vaikų literatūros bei Metodikos.

Viešosios bibliotekos filialai: dvi vaikų bibliotekos – „Žiburėlis“ ir „Šaltinėlis“, Parko biblioteka, aptarnaujanti suaugusius, Šiaurinė, Smėlynės ir „Židinio“ bibliotekos aptarnauja ir suaugusius, ir vaikus.

Dauguma bibliotekų, išskyrus Vaikų literatūros skyrių „Žalioji pelėda“, „Žiburėlį“ ir Šiaurinę, dirbo su viena poilsio diena. Visų bibliotekų prieiga yra pritaikyta neįgaliesiems.

Personalas

2012 m. tinklo bibliotekose dirbo 60 darbuotojų (58,5 etato), 41 iš jų – profesionalus bibliotekininkas (41 etatas). Pagal išsimokslinimą 33 (80,5 proc.) – su aukštuoju, 7 (17,1 proc.) – su aukštesnioju bibliotekiniu ir 1 (2,4 proc.) su kitu išsilavinimu.

Viešojoje bibliotekoje dirba 19 profesionalių bibliotekininkų: 16 (84,2 proc.) – su aukštuoju, 2 (10,5 proc.) – su aukštesnioju bibliotekiniu ir 1 (5,3 proc.) su kitu išsilavinimu.

Filialuose dirba 22 profesionalūs bibliotekininkai: 17 (77,3 proc.) – su aukštuoju, 5 (22,7 proc.) – su aukštesnioju bibliotekiniu išsilavinimu.

Iš 19 techninių darbuotojų 6 yra kvalifikuoti specialistai. 3 iš jų – su aukštuoju išsilavinimu, 3 – su aukštesnioju.

Bibliotekas aptarnauja 14 techninio personalo darbuotojų t.y. 11,5 etato. Iš jų: su aukštuoju – 1 darbuotojas, 3 – su aukštesnioju, 10 turi kitą išsilavinimą. 3 darbuotojai dirba pilną darbo dieną, 11 – nepilną.

Bibliotekos administraciją sudaro 4 darbuotojos: direktorė, direktoriaus pavaduotoja, direktoriaus pavaduotoja ūkiui, vyr. buhalterė ir apskaitininkė-kasininkė.

Kvalifikacijos tobulinimas

Į biblioteką ateina labai įvairaus išprusimo skaitytojai, dalis jų savarankiškai moka naudotis naujomis technologijomis ir ieško operatyvios ir patikimos informacijos. Tokiems skaitytojams padėti susigaudyti šiandienos informacijos gausoje gali tik labai išprusę, nuolat žinias ir įgūdžius tobulinantys bibliotekininkai.

Bibliotekų darbuotojai per metus galėjo gilinti savo žinias dalyvaudami įvairiuose seminaruose, konferencijose bei pasitarimuose.

Baigiamajame projekto „Bibliotekos pažangai“ renginyje „Moderniai visuomenei – naujoviška biblioteka“, kuris vyko Vilniuje, dalyvavo direktorė A. Matulevičienė, pavaduotoja L. Vaitiekaitienė ir 4 darbuotojos.

Ataskaitiniais metais darbuotojai aktyviai dalyvavo projekto „Bibliotekos pažangai“ organizuotuose mokymuose, seminaruose bei kvalifikacijos kėlimo kursuose, kurie vyko Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje:

- mokymuose „www.ibiblioteka.lt: E-paslaugų užsakymų aptarnavimas“ 8 darbuotojos,
- seminare „Bibliotekos paslaugų teikimas visuomenei“ 12 darbuotojų,
- mokymuose „Skaitmeninimas – vaizdo bei teksto apdorojimas specialiųjų programų pagalba“ 16 darbuotojų,
- Anykščių dienose direktorė ir 2 skyrių vedėjos.

Pasvalio rajono M. Katiliškio viešojoje bibliotekoje organizuotame seminare „Elektroninės informacijos ištekliai ir efektyvus jų panaudojimas“ direktorė ir 4 darbuotojos.

Vilniaus universitete vykusioje Lietuvos mokslo tarybos remiamoje tarptautinėje konferencijoje „Vaikų literatūra – laisvė ir kontrolė“ dalyvavo 2 filialų vedėjos.

„Vilniaus knygų mugėje“ dalyvavo 16 bibliotekininkių.

Abonemento vedėja S. Voveriūnienė 2012 m. dalyvavo rašinio konkurse „Kaip man padėjo teisinė Infolex duomenų bazė bibliotekoje“. Rašinys buvo pažymėtas padėkos raštu.

Taip pat S. Voveriūnienė dalyvavo Lietuvos autorių originalios grožinės literatūros, išleistos 2011 m., išigijimo ir panaudojimo viešosiose bibliotekose tyrime, kurį organizavo Lietuvos Nacionalinės bibliotekos Bibliotekininkystės centras. Tyrimo sąrašė buvo pateikta virš 500 knygų.

Nuotolinis mokymasis

Visi bibliotekos darbuotojai stebėjo projekto „Bibliotekos pažangai“ videotransliacijas, skirtas bibliotekininkams: „Savivaldos savaitė bibliotekose“, tarptautinę konferenciją „Pokyčiai bibliotekose – pokyčiams visuomenėje“, „Projekto „Bibliotekos pažangai“ poveikio vertinimo rezultatai“, „Į pagalbą bibliotekininkui, naujoji mokymų svetainė www.epilietis.eu“, LYNC videopamokėles.

2. ĮSTAIGOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI IR BIUDŽETO STRUKTŪRA

2012 m. iš miesto savivaldybės biudžeto bibliotekos reikmėms gauta 1 418 100 Lt. Iš valstybės biudžeto (Kultūros ministerijos) knygų įsigijimui gauta 86 200 Lt. Iš projektų ir programų gauta 23 100 Lt.

Iš Savivaldybės administracijos 5 projektams gauta 16 100 Lt.

Iš Kultūros rėmimo fondo gauta 7 000 Lt.

Paramos lėšos:

- UAB TEO – 500 Lt,
- 2 proc. GPM – 1911 Lt.

Biudžeto struktūrą ataskaitiniais metais sudarė tik paprastosios išlaidos – 1 418 100 Lt (2011 m. 1 402 335 Lt). Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui – 1 229 700 Lt (2011 m. - 1 214 900 Lt). Prekėms ir paslaugoms buvo skirta 180 300 Lt (2011 m. – 181 534 Lt).

Savivaldybės viešoji biblioteka už mokamas paslaugas 2012 m. uždirbo 9000 Lt (2011 m. – 10159 Lt.) spec. lėšų. Iš jų: pajamos už skaitytojų bilietus – 2481 Lt, delpinigiaai už laiku negražintas knygas – 1080 Lt, už kopijavimo paslaugas – 2858 Lt, už kompiuterių paslaugas – 3354 Lt. Daugiausiai šių lėšų skyrėme prekių (popieriaus, tonerio, skaitytojų bilietų ir t.t.) įsigijimui – 8600 Lt, degalams – 400 Lt.

2012 m. biudžetas buvo šiek tiek didesnis, negu 2011 m., tačiau už spalio ir lapkričio mėnesius liko 4900 Lt skola. Skolą sudaro: 2207 Lt AB „Panevėžio butų ūkiui“, 1200 Lt AB „Panevėžio specialiajam autotransportui“, ir 1500 Lt AB LESTO.

3. PROJEK TINĖ VEIKLA

2012 metais įvairioms institucijoms Panevėžio miesto savivaldybės viešoji biblioteka pateikė 17 projektų. Po vieną paraišką buvo pateikta Panevėžio miesto savivaldybės administracijos Kultūros ir meno skyriui ir projektui „Bibliotekos pažangai“. Kultūros rėmimo fondui pateikėme 6 projektus, Kultūros ministerijai – 9, po 2 projektus pateikėme savivaldybės administracijos Švietimo, Aplinkosaugos skyriams ir 4 – Sveikatos skyriui.

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas	Fondo ar institucijos pavadinimas	Prašomos lėšos tūkst. Lt	Skirtos lėšos tūkst. Lt
1.	Vaikų knygos šventė „Vaikystės pašaukta, atbėga pas vaikus knyga“ (tradicinė).	Kultūros rėmimo fondas	6,7	4,0
2.	„Knyga – raktas į pažinimą“.	Kultūros rėmimo fondas	3,5	3,0
3.	„T.A.P.K.: Tobulėk. Auk. Pažink. Kurk“.	Kultūros rėmimo fondas	5,0	0
4.	„T.A.P.K.: Tobulėk. Auk. Pažink. Kurk“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	5,1	0

5.	„Nebūki vienas namuose“	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	11,5	0
6.	„Į kūrybos pasaulį kartu su knyga“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	24,9	0
7.	„Skleidžiame ekologinį virusą“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	10,1	0
8.	„Augu neskubėdamas“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	11,8	0
9.	„Nuo pirmos raidės iki žvaigždės“	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	5,6	0
10.	„Pamatei – perskaityk!“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	6,8	0
11.	„Nuo molinės lentelės iki skaitmeninės knygos“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	11,7	0
12.	„Esu madingas – daug skaitau“.	Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija	10,0	0
13.	„Skaitymo skatinimas ir kultūros sklaida miesto bibliotekose“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	12,5	2,0
14.	„Sveikata – išmintingųjų honoraras“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	9,5	6,0
15.	„Trys žingsniai sveikatos link“.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	7,0	3,0
16.	„Vasara su knyga miesto bibliotekose“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	10,5	2,0
17.	„Mokykimės ekologijos abėcėlės“.	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	4,5	3,1
IŠ VISO:			156,7	23,1

Projektams įgyvendinti buvo prašoma 156,7 tūkst. Lt, gauta 23,1 tūkst. Lt.

Iš Kultūros rėmimo fondo 4000 Lt skirta Vaikų knygos šventės projektui „Vaikystės pašaukta, atbėga pas vaikus knyga“ bei kompleksinei skaitymo skatinimo programai „Knyga – raktas į pažinimą“ – 3490 Lt.

Iš Savivaldybės lėšų 6000 Lt skirta projektui „Sveikata – išmintingųjų honoraras“ bei 3000 Lt – „Trys žingsniai sveikatos link“, projektui „Vasara su knyga miesto bibliotekose“ – 2000 Lt, projektui „Mokykimės ekologijos abėcėlės“ – 3100 Lt, 2000 Lt – projektui „Skaitymo skatinimas ir kultūros sklaida miesto bibliotekose“.

2012 m. pabaigoje pateikti 4 tęstiniai projektai šiuo metu laukia atsakymo dėl finansavimo 2013 metams (žr. lentelę).

Dar 4 projektų, pateiktų 2012 m., įgyvendinimui skirtas finansavimas 2013 m. (žr. lentelę)

Eil.Nr.	Projekto pavadinimas	Fondo ar institucijos pavadinimas	Prašomos lėšos tūkst. Lt	Skirtos lėšos tūkst. Lt 2013m.
1.	„Mokykimės ekologijos abėcėlės“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	7,0	laukiama
2.	„Vasara su knyga miesto bibliotekose“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	10,0	laukiama

3.	„Sveikata – išmintingųjų honoraras“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	10,9	laukiama
4.	„Trys žingsniai sveikatos link“ (tęstinis).	Panevėžio miesto savivaldybės administracija	4,6	laukiama
5.	„Su „Šlepete“ per debesis“.	Kultūros rėmimo fondas	4,7	3,0
6.	„Mažais žingsneliais į knygų pasaulį“.	Kultūros rėmimo fondas	6,4	3,0
7.	„Metai ir knygos“	Kultūros rėmimo fondas	3,0	2,0
8.	„Gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymo bibliotekose stiprinimas“.	Projektas Bibliotekos pažanga	29,7	29,7
IŠ VISO:			76,3	37,7

„Skaitymo skatinimas ir kultūros sklaida miesto bibliotekose“

Šio projekto metu septynios Panevėžio m. savivaldybės bibliotekos 2012 m. organizavo įvairaus amžiaus panevėžiečiams (dirbantiesiems, senjorams, paaugliams, jaunimui, vaikams) renginius (knygų pristatymus, įvairias literatūros bei meno parodas, susitikimus su rašytojais kultūros ir meno žmonėmis, skaitovų konkursus, viktorinas, edukacinius – kūrybinius bei šviečiamuosius užsiėmimus, ir kt. veiklas), kuriuose apsilankė per 7150 žmonių. Didesnė dalis renginių buvo skirta vaikams. Jiems buvo suorganizuota 43 renginiai, kuriuose sudalyvavo ~ 4560 lankytojų. Suaugusiems surengta 20 renginių, kuriuose dalyvavo ~ 2590 panevėžiečių.

„Knyga- raktas į pažinimą“

Projekto tikslas – per kryptingą veiklą formuoti asmenybę, gebančią orientuotis Panevėžio krašto etniniame, kultūriniame pavelde, lavinti vaikų vaizduotę, skatinti domėjimąsi gamta, menu, propaguoti skaitymą, kaip malonų laisvalaikio praleidimo būdą, žinių ir gerų emocijų šaltinį. Projektas į biblioteką subūrė 1876 skaitytojus: vaikų kūrybinės saviraiškos klube „Dryžuota kojinė“ apsilankė 174 lankytojai; vasaros metu užsiėmimuose, ekskursijose, edukacinėse programose dalyvavo 709 lankytojai; ekskursijoje į Anykščius ir edukacinėje programoje „Duonos kelias“ dalyvavo 50 vaikų; rašinių konkursui „Panevėžys – miestas, kuriame gyvenu“ rašinius pristatė 32, o laureatais tapo 10 vaikų; renginyje „Augu sveikas ir laimingas“ dalyvavo 54 vaikai; Kalėdinių dovanėlių, atvirukų, žaislų eglutei kūrime dalyvavo 95 vaikai; baigiamajame projekto renginyje „Mums gera kartu“ dalyvavo 61 vaikas.

„Vaikų knygos šventė “Vaikystės pašaukta, atbėga pas vaikus knyga”

Šis projektas buvo skirtas Panevėžio miesto vaikams, jų tėvams, seneliams, ikimokyklinio ugdymo darbuotojams, pedagogams. Vaikų knygos šventė, pasiruošimas jai, dalyvavimas šventinėje programoje, aktyviausių ir geriausių skaitytojų rinkimas, šventę lydėjęs konkursas „Kuriu literatūrinį personažą“ subūrė vaikus aktyviam, turiningam bendravimui, pagrįstam skaitymu ir kūrybine veikla, skatino mažųjų skaitymą, meilę knygai, kūrybingumą, prisidėjo prie skaitymo motyvacijos kėlimo, savęs pažinimo, pasitikėjimo savimi, saviraiškos bei interesų ugdymo, įtakoją glaudesnę bendradarbiavimą skaitymo skatinimo srityje su miesto švietimo įstaigomis. Konkursui „Kuriu literatūrinį personažą“ buvo pristatyta 151 darbas, jame dalyvavo virš 500 vaikų. Laureatais tapo 10 kolektyvinių darbų, 15 individualių darbų autorių. Aktyviausių skaitytojų konkurse dalyvavo 1776 skaitytojai, kurie perskaitė 43903 knygas, laureatais tapo 19 bibliotekos skaitytojų. Baigiamojoje knygos šventės programoje pasirodė 295 vaikai, ją stebėjo 1430 žiūrovų – vaikų, pedagogų, tėvų, senelių.

„Vasara su knyga miesto bibliotekose“

Tai vasaros metu penkiose miesto bibliotekose vykdytas projektas, kurio metu iš skirtingų šeimų susirinkę vaikai, bent iš dalies, buvo apsaugoti nuo „gatvės įtakos“, galėjo turiningai ir nemokamai leisti laisvalaikį. Projekte dalyvavo 205 vaikai. Bibliotekose apsilankyta apie 1550 kartų, surengta 15 išvykų ir ekskursijų. 172 nauji vaikai užsiregistravo bibliotekose (iš jų: 141 pradinukas, 11 ikimokyklinukų ir 20 paauglių). Įvairios išvykos (Į Pašilių stumbryną, Arklio muziejų, Krekenavos regioninio parko lankytojų centrą, Linų muziejų, G. Petkevičaitės-Bitės biblioteką, Kraštotyros muziejų, Aukštaitijos siaurąjį geležinkelį, Kino centrą „Garsas“, V. Benašo daugiabučio rūsyje įrengtą galeriją „Pamatai“, Gamtos mokyklą ir kt.), susitikimai su kultūros, meno, sporto žmonėmis, (M. Paškevičium, K. Bauža, K. Žiedeliene ir kt.) kūrybiniai užsiėmimai (lankstymas, vėlimas, dekupažas, rankdarbių ir papuošalų gamyba, spektaklių kūrimas ir kt.) skatino vaikų domėjimąsi krašto kultūra, istorija, gamta, o taip pat prisidėjo ir prie vaikų kūrybiškumo, meninių ir intelekto gebėjimų lavinimo.

„Mokykimės ekologijos abėcėlės“

9 mėnesius Panevėžio miesto gyventojai miesto bibliotekose buvo užimti aplinkosaugine veikla, plėtė savo akiratį gamtos išsaugojimo srityje, dalyvavo įvairiuose renginiuose, parodose, išvykose. Skatinant vietos bendruomenės sąmoningumą, aplinkosauginės savimonės plėtotę ir su tuo susijusių gyvenamosios pokyčių (ekologiška gyvenama, rūpinimasis aplinka, gamtinių išteklių tausojimas) populiarinimą miesto bibliotekoje per 2012 m. buvo surengti net 42 įvairūs renginiai. Iš jų: 6 išvykos ir ekskursijos, 5 konkursai, viktorinos, 11 parodų, 5 šventės, 4 susitikimai, 6 kūrybiniai užsiėmimai, 9 įvairios ekologinės pamokėlės, edukaciniai-šviečiamieji renginiai. Užtikrinant visiems miesto gyventojams maksimalią prieigą prie naujausios informacijos aplinkosaugos klausimais buvo užprenumeruoti 7 pavadinimų periodiniai leidiniai, nupirkti 9 egz. knygų aplinkosaugos tematika.

„Trys žingsniai sveikatos link“

„3 žingsniai sveikatos link“ – tai renginių ciklas, skirtas spalviui – Sveikatos mėnesiui, apimantis tris sritis: fizinę sveikatą, psichinę sveikatą ir sveiką mitybą. Visą spalio mėnesį miesto bibliotekose vyko įvairūs nemokami informaciniai, pažintiniai ir kultūriniai renginiai, paskaitos, kurių pobūdis labai įvairus. Vykdamas projektą gyventojai plėtė akiratį sveikatingumo srityje dalyvaudami parodose, edukaciniuose – šviečiamuosiuose renginiuose. Informuojant visuomenę apie visuomenės sveikatos problemas, sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos būdus, populiarinant sveikos gyvenamosios ir ligų prevencijos žinias buvo suorganizuota 13 renginių. Iš jų: 5 parodos, 7 susitikimai, 1 akcija. Renginiuose, akcijose, susitikimuose iš viso dalyvavo per 950 panevėžiečių. Per spalio mėnesį išduota ~ 700 sveikatinimo tematikos leidinių (knygos, periodika).

„Sveikata – išmintingųjų honoraras“

Vykdamas projektą gyventojai plėtė akiratį sveikatingumo srityje dalyvaudami parodose, edukaciniuose – šviečiamuosiuose renginiuose, vaikai gilino žinias kūrybiniuose užsiėmimuose, konkursuose, šventėse ir ekskursijose. Informuojant visuomenę apie visuomenės sveikatos problemas, sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos būdus, populiarinant sveikos gyvenamosios ir ligų prevencijos žinias buvo suorganizuoti 54 renginiai. Iš jų: 17 parodų, 5 susitikimai, 12 edukacinių veiklų, 2 išvykos, 2 konkursai, 4 knygų pristatymai, 6 akcijos. Renginiuose, akcijose, susitikimuose iš viso dalyvavo ~ 4280 panevėžiečių. Per metus išduota 3500 sveikatinimo tematikos leidinių (knygos, periodika). Atsakyta į 323 sveikatinimo tematikos užklausas.

Gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymo bibliotekose stiprinimas

Ši programa skatino domėtis kompiuteriu ne tik interneto bei kompiuterinių žaidimų kontekste, bet ir sužinoti, kaip kompiuteris ir įvairios programos gali būti panaudotos žmogaus kūrybiniams gebėjimams atsiskleisti bei praktinėms problemoms išspręsti. Pagrindinės kursų įgyvendinimo formos: teorinės paskaitos (pasirengimas savarankiškam darbui: teorinė ir vaizdo medžiaga) ir praktiniai užsiėmimai (konkrečių įgūdžių formavimas, paremtas savarankišku darbu, atliekant įvairias individualias užduotis, aptariant jų rezultatus). Projekto eigoje apmokyti penkių miesto mikrorajonų, kuriose yra tinklo bibliotekos, gyventojai. Mokymai grupėmis vyko visus metus su pertrauka vasaros laikotarpiu. Kiekvienoje bibliotekoje buvo formuojamos skirtingo dydžio, priklausomai nuo konkrečios bibliotekos galimybių, 3-6 žmonių grupės. Mokymų medžiagai įsisavinti gyventojams, lankantiems kursus, išduodamos mokomosios knygos: „Išmokime dirbti kompiuteriu“, „Mano interneto kelrodis“. Dalyvius paskatino bei motyvavo tai, jog išklausę šiuos kursus, jie gavo atitinkamus pažymėjimus. Per 12 mėnesių buvo apmokyti 159 panevėžiečiai, kurie vėliau žinias gilino individualiai konsultuodamiesi su bibliotekininkėmis.

4. RENGINIAI

Neatsiejama bibliotekos darbo dalis yra renginiai. Jie padeda suburti bendruomenę, supažindina vartotojus su literatūros ir meno įvairove, skatina vaikų užimtumą, kūrybingumą, neretai tampa tramplinu pradedantiesiems kūrėjams. Tai – galimybė populiarinti biblioteką, joje sukauptus išteklius ir teikiamas paslaugas miesto bendruomenei, telkti vartotojus.

Pagrindinės renginių formos: susitikimai su rašytojais, menininkais, parodų atidarymai, kalendorinės šventės, konkursai, viktorinos, meno, literatūros parodos.

Per metus bibliotekoje suorganizuoti **425 renginiai, iš jų 300 skirti vaikams:**

- ✓ vaizdiniai (meno, literatūros parodos) – 157,
- ✓ žodiniai (literatūriniai renginiai, viktorinos, konkursai) – 232,
- ✓ virtualūs renginiai (projekto „Bibliotekos pažangai“ akcijos) – 12,
- ✓ kompleksiniai renginiai (parodų pristatymai) – 30.

Bibliotekos renginiuose apsilankė **8289 lankytojai.**

Renginiai buvo organizuojami įgyvendinant projektus „Skaitymo skatinimo ir kultūros sklaida miesto bibliotekose“, „Sveikata – išmintingųjų honoraras“, „3 žingsniai sveikatos link“, „Mokomės ekologijos abėcėlės“, „Vasara su knyga miesto bibliotekose“, virtualūs renginiai organizuoti projekto „Bibliotekos pažangai“ iniciatyva.

Gausiausia renginių – balandžio mėnesį, Nacionalinės bibliotekų savaitės metu ir spalį, kuris bibliotekoje skelbiamas Informacijos sklaidos ir bibliografinių žinių mėnesiu. Be to, 2012 metais spalio mėnesį vykdėme sveikatos projektą „Trys žingsniai sveikatos link“, todėl renginiai bibliotekose vyko beveik kasdien.

Nacionalinė bibliotekų savaitė – išskirtinė proga parodyti, kad biblioteka yra svarbus bendruomenės traukos centras, kur daug naujovių, pažangių technologijų. Vien per šį mėnesį bibliotekoje įvyko 23 žodiniai renginiai, 57 edukaciniai užsiėmimai: kompiuterinio raštingumo mokymai, bibliografinės pamokos, knygų „gydymo“ akcijos. Veikė 22 literatūros bei meno parodos. Bibliotekose apsilankė 6 ekskursijos. Kaip vieną iš labiausiai pavykusių bibliotekų savaitės renginių būtų galima paminėti „Židinio“ bibliotekoje įvykusį susitikimą su fotomenininkais Jurga ir Ričardu Anusauskais, bei jų foto albumų „Toli iš arti“ ir „Mandarininė antelė“ pristatymą. Renginys nestokojo lankytojų susidomėjimo. Jo metu buvo galima skaidrėse pamatyti nuostabaus grožio vaizdus iš įvairių pasaulio šalių, kur dirbo fotomenininkai, bei išgirsti kvapą gniaužiančius pasakojimus apie gamtą, pasaulio šalis.

Išskirtinis renginys Smėlynės bibliotekoje – piešimas ant asfalto šalia bibliotekos „Kelias į biblioteką“. Vaikai drauge su bibliotekininkėmis piešė ir rašė, ką jie galvoja apie biblioteką, kokia ji jiems atrodo. Tai puiki vizuali bibliotekos reklama.

Visus metus bibliotekose vyko knygų pristatymai: žurnalistės rašytojos A. Urbonaitės (Vilnius) knygos „Cukruota žuvis“, jaunos rašytojos šiaurietės A. Bubelytės knygos „Juodojo mėnulio vaikai“, panevėžietės tautodailininkės R. Laučkienės pirmosios knygelės „Popieriniai

paukščiai". Išskirtinis buvo Jaunuolių dienos centro savanorės iš Austrijos Lisos Schmidinger pirmosios knygos – albumo „Emocijos. Emotions“ pristatymas. Jame dalyvavo patys albumo herojai – Jaunuolių dienos centro lankytojai, kurių gyvenime ši knyga tapo labai svarbiu įvykiu.

Skaitytojai noriai lankėsi poezijos vakaruose: „Krentant į rudenį“ (dalyvavo panevėžiečiai kūrėjai E. Freder, D. Pauša), kurie vyko Viešojoje, Smėlynės ir „Židinio“ bibliotekose.

Projektas „Bibliotekos pažangai“ kartu su Savivaldybių asociacija paskelbė „Savivaldos savaitę bibliotekose“. Į atviras diskusijas su gyventojais Smėlynės bibliotekoje atvyko vicemeras P. Narkevičius, Viešojoje bibliotekoje – savivaldybės administracijos direktorė K. Vareikienė, „Židinio“ bibliotekoje – mero pavaduotoja R. Eitmonė, Kultūros ir meno skyriaus vedėja L. Krasauskiene, Parko bibliotekoje – savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja J. Gaidžiūnaitė ir socialinės paramos skyriaus vyresn. specialistė L. Šukienė. Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ vyko jaunimo susitikimas su meru V. Satkevičiumi.

2012 metais Lietuva minėjo 150 Maironio gimimo metines. Šiai datai pažymėti buvo skirta eilė literatūros ir meno parodų: „Maironiui 150 metų“, „Maironio kūryba ir kelionės“, „Tautinių atgimimų dainius“, „Tu vieversiu likai pasaulio balsuos“, Tautodailės sklaidos projekto „Išauskim juostą Maironio eilėmis“ ekspozicija, paroda iš Maironio literatūros muziejaus „XX amžiaus lietuvių literatūros akcentai“, Moksleivių namų dailės būrelio piešinių paroda „Jau niekas tavęs taip giliai nemylės...“, Panevėžio m. gausių šeimų bendrijos „Panevėžio šeimyna“ vaikų keramikos darbų paroda „Jūratės ir Kastyčio karalystė“.

Viešojoje bibliotekoje vyko poezijos valanda „Mes skaitome Maironį“. Bibliotekos skaitytojai, darbuotojai, svečiai skaitė pačių pasirinktus Maironio eilėraščius. M. Karkos mokyklos auklėtiniai parodė inscenizaciją „Jūratė ir Kastytis“, Maironio eiles skaitė mokyklos mokytojai kartu su mokyklos direktoriumi.

Maironio poezijos skaitymai vyko Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“, o „Židinio“ bibliotekoje vyko vaikų eilėraščių konkursas „Liejas žodžiai iš širdelės“.

2012 metai Europoje buvo paskelbti Aktyvaus senėjimo ir kartų solidarumo metais, todėl didelė dalis bibliotekos renginių buvo skirta pagyvenusiems žmonėms. Visus metus vyko akcija, kurios metu naujai užsiregistravusiems į biblioteką senjorams dovanojome skaitytojo bilieta, kvietėme senjorus mokytis kompiuterinio raštingumo kursuose. Ypač ši veikla buvo suaktyvinta Parko bibliotekoje, renginiuose noriai dalyvavo bibliotekos senjorų klubo „Pabūkime kartu“ nariai: savivaldos savaitės pokalbyje su miesto savivaldybės atstovais, klubo popietėse „Duonos kelias – nuo grūdo iki stalo“, dietologės Gražinos Bieliakienės paskaitoje „Auksinio rudens vaisės – sveikatai“, „Valanda su Maironio poezija“, pokalbiuose „Meilės romanai – mano širdies atgaiva“, „Viskas apie elektrą jūsų namuose“, psichologės Danguolės Juškevičienės paskaitoje „Gyvenu aktyviai, todėl nesenstu“, sveikos gyvensenos propaguotojos Jurgitos Kravcevos paskaitoje apie ekologiškus produktus ir jų vartojimą. Viešojoje ir Parko bibliotekose senjorai klausėsi VPK Prevencijos poskyrio viršininkės Danguolės Žiaugrienės paskaitos „Kaip išlikti sveikiems ir saugiams kasdieniniame gyvenime“, „Židinio“ bibliotekoje – žolininko V. Skirkevičiaus paskaitos „Vaistažolių joga“.

Europe Direct Informacijos centrui pakvietus bibliotekų lankytojus dalyvauti organizuojamame žaidime „Europrotai“ atsiliepė Šiaurinė biblioteka, suteikusi galimybę tiek senjorams, tiek jaunimui parungtyniauti tarpusavyje. Bibliotekoje užsiregistravo 5 komandos: „Vilties“ pagrindinės mokyklos komandos „Žiniuoniai“ ir „Istorikai“, „Nevėžio“ pagrindinės mokyklos „Vėžio replės“ ir „Vilnis“ bei vyresnio amžiaus žmonių komanda, pasivadinus „Senjorais“. Žaidimas vyko kovo – balandžio mėnesiais. Net 5 popietes dalyviai suko galvas, norėdami rasti atsakymus į sudėtingus klausimus apie Europos kultūrą, istoriją, meną, sportą, įžymius žmones.

Miesto bibliotekose nuolat vyksta įvairios literatūros, meno parodos. Literatūros parodose dažniausia eksponuojame bibliotekose sukauptus naujausius leidinius arba skiriame jas rašytojų jubiliejams, kitoms progoms.

Surengtos **literatūros parodos rašytojų jubiliejams** paminėti: „Mūsų vaikystės rašytojas“, bei „Vaikystė buvo didelė...“ V. Račicko jubiliejui, „Algimantas Zurba – rašytojas, paliečiantis

gyvenimo skaudulius“ – A. Zurbos jubiliejui, „Kai plunksną keičia teptukas“ – R. Lankausko jubiliejui, „Knygų iliustratorei Domicelai Tarabildienei-100“, „Obuolių pasakų autoriui V. V.Landsbergiui – 50 m.“, „Kazys Saja – dramaturgas, prozininkas ir vaikų rašytojas“, „Kiekvieną knygą rašau širdimi“ – Vyt. Bubnio jubiliejui, „Pasakininkui Vilhelmui Haufui – 210“ ir kt.

Literatūros, meno, vaikų piešinių, kūrybinių darbų, fotografijų parodos buvo skirtos miesto gimtadieniui, valstybinėms šventėms ((Lietuvos valstybės atkūrimo diena, Lietuvos nepriklausomybės diena, Mindaugo karūnavimo (Valstybės) diena paminėti.

Projekto „Bibliotekos pažangai“ organizuoti virtualūs renginiai:

- Filmo „1000 galimybių“ peržiūra
- Tiesioginių transliacijų ciklas „Virtualūs susitikimai“:
 1. Transliacija „Susitikimas su žurnalistu Algimantu Čekuoliu“
 2. Transliacija „Susitikimas su poetu M. Martinaičiu“
 3. Transliacija „Susitikimas su aktorium Juozu Budraičiu“

Informacija apie bibliotekose vykstančius renginius skelbiama miesto dienraščiuose, svetainėse www.panevezys.lt, www.aina.lt, www.paneveziectiai.lt, www.paskliautas.lt Bibliotekos internetiniame puslapyje www.panbiblioteka.lt informacija skelbiama ir atnaujinama kiekvieną mėnesį.

Bibliotekų lankytojams asmeniškai įteikiami ar išsiunčiami e-paštu kvietimai į renginius, jų per metus buvo išdalinta daugiau kaip 3000. Vidutiniškai į vieną renginį išdalinama apie 100 kvietimų. Kiekvienam renginiui paruošiami reklaminiai plakatai, kurie iškabinami visuose bibliotekos skyriuose ir padaliniuose, mikrorajono mokyklose, kitose įstaigose, dalinamos skrajutės, lankstinukai. Vienam renginiui pagaminame vidutiniškai 10 plakatų.

Apie jau įvykusius renginius reguliariai informavome, iliustravome nuotraukomis bibliotekos interneto svetainėje, visuose aukščiau minėtuose tinklapiuose, rašė miesto, respublikinė spauda, reportažus rodė regioninė televizija. Pačios bibliotekininkės informaciją apie renginius siunčia į profesinius leidinius „Tarp knygų“, „Rubinaitis“, į miesto spaudą.

5. EDUKACINĖ VEIKLA

Mokymai

2012 metais bibliotekos darbuotojai iš viso pravedė **1077** valandas apmokymų, skirtų elektroninėms paslaugoms. Juose iš viso dalyvavo **746** lankytojai grupėse bei individualiai.

Didžiausias dėmesys skirtas gyventojų **mokymams grupėse**. Per metus bibliotekose buvo sudarytos **47** grupės po 2–6 vartotojus, kurie išklausė „Kompiuterinio raštingumo“ bei „Interneto pradžiamokslio“ kursus. Mokymų medžiagą dalyviai įsisavina per 14–18 akademių valandų. Gyventojų susidomėjimas šiais kursais dar neslūgsta, kadangi yra organizuojami nemokamai ir suteikiamos ne tik teorinės žinios, bet sudaroma galimybė atlikti ir praktines užduotis. Mokymus grupėse skirtingose bibliotekose veda vienas arba du darbuotojai.

Bibliotekose internetinio ir kompiuterinio raštingumo mokymai organizuojami pagal specialiai parengtą programą, kurioje numatomi dėstomi dalykai, užduotys ir t.t. Mokymų programos buvo sudaromos naudojantis atnaujinta projekto „Bibliotekos pažangai“ metodine medžiaga, specialiai mokymams skirtomis knygomis. Mokymai bibliotekose vyksta derinant mokymosi datą ir laiką su mokymų dalyviais. Baigę kursus vartotojai bando savarankiškai dirbti kompiuteriu, tad dažnokai tenka su jais padirbėti individualiai.

Informacijos skyriuje vykę **individualūs mokymai** 2012 metais buvo skirti apmokyti lankytojus naudotis bibliotekos svetainėje esančia funkcija „Mano sritis“. Lankytojai buvo mokomi savarankiškai pasinaudoti šia bibliotekos elektronine paslauga. Šiais mokymais pasinaudojo 117 vartotojų.

Be to, gyventojams suteiktos **1429** darbo kompiuteriu bei interneto ištekliais naudojimosi **konsultacijos**. Konsultuoti **1108** vartotojai. Daugiausia konsultuota darbo kompiuteriu klausimais – **502** konsultacijos. Daugėja konsultacijų naudojimosi interneto ištekliais: lankytojams reikėdavo

padėti bendraujant internetu (el. paštas, skype ir kt.) – 227 konsultacijos, informacijos paieška internete – 182 konsultacijos, naudojimas elektroniniais katalogais ir duomenų bazėmis, nuotolinio mokymosi galimybės – 144 konsultacijos. Tai rodo lankytojų pasitikėjimą bibliotekininkais, kaip informacijos specialistais ir tuo pačiu didelę bibliotekininkų atsakomybę.

Bibliografinės kultūros ugdymas

Bibliografinės kultūros ugdymas – sudėtinė informacinio vartotojų aptarnavimo dalis.

Ekskursijos bibliotekose – 44. Pažintinėse ekskursijose, kuriose dažniausiai lankosi vidurinių mokyklų moksleiviai, supažindinama su biblioteka, naudojimosi taisyklėmis, teikiamomis paslaugomis, fondų išdėstymu, pristatomos informacinio fondo naujienos bei tuo metu veikiančios parodos. Vaikus aptarnaujančiose bibliotekose itin populiarios ekskursijos ikimokyklinukams, siekiant juos pritraukti į biblioteką. Kaip ir kasmet, daugiausia ekskursijų organizuojama Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ (11).

Ataskaitiniais metais dvejose bibliotekose organizuotos teminės ekskursijos: Informacijos skyriuje (vyresnių klasių moksleiviams) – apie bibliotekininko profesiją „Bibliotekininko profesijos anatomija“. Šiaurinėje bibliotekoje (ikimokyklinio ir jaunesniojo amžiaus moksleiviams) – edukacinė ekskursija, skirta G. Petkevičiūtei-Bitei, „Bitės namelyje“.

Bibliografijos pamokos – 10. Šioje veikloje dominuoja vaikams skirtos bibliografinės valandėlės, per kurias supažindinama su informacine literatūra, mokoma susirasti informaciją, padedama žengti pirmuosius žingsnius elektroninės informacijos pasaulyje. Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ tokias pamokas mažiesiems veda lėlės iš bibliotekos lėlių teatro „Pagrandukas“. „Pagranduko“ herojai su šiuo spektakliu vyksta ir į kitus filialus. Tradicinės bibliografinės pamokos 3–4 klasių mokiniams „Sveika, biblioteka“ organizuojamos „Žiburėlio“ bibliotekoje.

„Židinio“ bibliotekoje vyko akcija „**Keliaujantis knygų portfelis**“. Akcijos metu bibliotekos darbuotoja su lagaminu įdomiausių, naujausių knygelių keliavo po mokyklas. Akcijos tikslas buvo skatinti skaitymą, supažindinti su naujai išleistomis knygomis bei per žaidimą paskatinti apsilankyti bibliotekoje. Pristatymo metu buvo siekiama įdiegti vaikams, kad knygos yra ne tik malonus ir smagus laisvalaikis, bet ir žinių lobynas. Šia gražia akcija mokyklos galėjo džiaugtis dvi savaites. Vienos klasės norėjo, kad „knygų portfelis“ pasisvečiuotų jų mokyklose, o kitos panorą aplankyti jį bibliotekoje.

Smėlynės bibliotekoje jau kelinti metai vaikams vedama pamoka „**Knygos istorija**“. Kiekvienais metais pamoka vis patobulinama, vaikams suteikiama galimybė pamatyti daugiau įvairių knygų, 2012 metais vaikai turėjo galimybę susipažinti ir su elektronine knygų skaitykle.

Vaikų bibliotekose vykstančios viktorinos taip pat įtvirtina bibliotekoje gautas bibliografinio raštingumo žinias. Štai Smėlynės bibliotekoje bibliografijos žinių mėnesiui buvo skirta viktorina „Ne žmogus, bet kalbėti moka“ ir kt. Jos metu vaikai išmoksta naudotis enciklopedijomis, žinynais, susirasti informaciją, fonde susirasti pageidaujamą knygą. Labiausiai vaikams patinkanti užduotis – fonde surasti konkrečius leidinius, tekusus burtų keliu.

Klubai

Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ **kūrybinės saviraiškos klube „Dryžuota kojine“** per visus metus vyksta užsiėmimai, skatinantys domėtis knyga, skaitymu, per knygą pažinti pasaulį. Vaikai į šį klubą renkasi kartą per savaitę. Čia jie žaidžia įvairius stalo žaidimus, dalyvauja naujų knygų pristatymuose, ruošiasi įvairioms šventėms bei renginiams. Kiti vaikai ateina tiesiog pabūti, pabendrauti, ar net paruošti pamokų. Užsiėmimus veda bibliotekos darbuotoja, buvusi ilgametė pradinė klasių mokytoja, todėl vaikai noriai ateina pasimokyti, pasikonsultuoti viena ar kita tema. 2012 metais klubo veikloje talkininkavo savanoriai gimnazistai, Panevėžio kolegijos studentės. Kuo įvairesnė klubo veikla, tuo daugiau vaikų jis pritraukia. 2012 metais įvyko 17 užsiėmimų, juose

apsilankė apie 150 vaikų. Klubo nariai – patys aktyviausi vaikų vasaros stovyklų dalyviai, tad galima teigti, jog klubo veikla vyksta ištisus metus.

„Židinio“ bibliotekoje jau septintus metus veikiantis **klubas „Šlepetė“** suburia vaikus bendriems poreikiams ir tikslams įgyvendinti. Pagrindinė klubo veikla yra edukacinė (meniniai užsiėmimai, susitikimai su įdomiais ir žymiais žmonėmis, knygų aptarimai, spektaklių statymas, filmų peržiūros ir aptarimai, prevencinė veikla ir t.t.) Kas antrą ketvirtadienį klubo nariai po pamokų skuba į bibliotekoje esantį Pasakų kambarį susitikti su draugais, pasidalinti įspūdžiais apie perskaitytas knygas, dalyvauti renginiuose. Per metus įvyko 15 užsiėmimų, juose apsilankė 162 vaikai.

Parko bibliotekoje susibūręs pagyvenusių žmonių **klubas „Pabūkime kartu**. Senjorai – pagrindiniai renginių lankytojai, idėjų generatoriai. Su jais tariamasi dėl bibliotekos renginių pobūdžio, parodų. Klubo nariai 2012 metais kartu su bibliotekininkais dalyvavo Miesto šventėje Laisvė aikštėje, ansamblis dainavo dainas. Klubo veikla, įvardijama kaip netradicinė bibliotekos veiklos forma, šiuo metu tampa įprasta. Senjorai – aktyvūs kompiuterinio raštingumo kursų lankytojai, edukacinių renginių dalyviai.

6. KITI ĮSTAIGOS VEIKLOS RODIKLIAI

2012 m. pagrindinės viešosios bibliotekos veiklos gairės buvo šios:

- panaudojant įvairias atrankos priemones, bibliotekų fonduose komplektuoti vertingą literatūrą tradicinėse bei elektroninėse laikmenose;
- padėti vartotojams tobulinti informacinę kompetenciją – ugdyti gebėjimus rasti reikalingą informaciją, vertinti jos kokybę ir efektyviai ją panaudoti;
- turėdama atitinkamą įrangą ir kompetentingą personalą, teikti kokybiškas elektronines paslaugas.

Vienas pagrindinių veiklos uždavinių – ne tik sukurti, bet ir nuolat palaikyti bei atnaujinti bibliotekos įvaizdį. Įvaizdžio kūrimas prasideda nuo patalpų, kurios padeda suformuoti nuostatą, kad tai patraukli įstaiga. Nuomonę apie biblioteką vartotojas susidaro tik įėjęs pro duris. Šiltos, erdvios ir jaukios mūsų bibliotekos patalpos leidžia vartotojui pajusti psichologinį komfortą. Biblioteką puošia nuolat atnaujinamos parodos, vyksta renginiai, paslaugų kokybė, aptarnavimo kultūra. Šypsena, malonus elgesys, geranoriškas požiūris į vartotoją nieko nekainuoja, bet sukuria teigiamą atmosferą, leidžia žmogui pasijusti svarbiu ir laukiamu.

Viešosios bibliotekos skyriai ir filialai 2012 metais užregistravo **12 530 vartotojų** (vaikų ir suaugusių), kurie per metus bibliotekose apsilankė **206 135** kartus (žr. lenteles).

Padalinio pavadinimas	Vartotojai 2012 m.	Vartotojai 2011 m.
Abonementas ir informacijos sk.	2770	2775
VLS „Žalioji pelėda“	1890	1888
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	1222	1215
Šiaurinė biblioteka	960	925
„Šaltinėlis“	1537	1473
Parko biblioteka	1061	1060
„Židinys“	1689	1771
Smėlynės biblioteka	1401	1415
Iš viso :	12 530	12 522

Vartotojų, lyginant su 2011 metais, užregistruota 7 daugiau. Labai ryškūs pokyčiai, vykstantys mūsų visuomenėje, atsispindi nagrinėjant vartotojų sudėtį: dirbančiųjų, lyginant su 2011 metais, padidėjo 8 proc., besimokančių sumažėjo 3,6 proc., o tuo tarpų pensininkų ir bedarbių vartotojų skaičius nepakitė.

Padalinio pavadinimas	Apsilankymų skaičius	Apsilankymų skaičius
-----------------------	----------------------	----------------------

	2012 m.	2011 m.
Abonementas	24179	23 441
Informacijos sk.	18228	19 682
VLS „Žalioji pelėda“	37541	36 922
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	13722	12 835
Šiaurinė biblioteka	13840	13 472
„Šaltinėlis“	26595	25 872
Parko biblioteka	16198	16 195
„Židinys“	26561	26 857
Smėlynės biblioteka	29271	29 701
Iš viso :	206135	204 977

Per metus tinklo bibliotekose apsilankė **206135 lankytojai**, t. y. 1158 lankytojais daugiau, nei 2011 metais. Vidutiniškai per dieną bibliotekose apsilankė 757 lankytojai (2011 m. – 743).

Didelį vartotojų ir jų apsilankymų skaičiaus augimą, lėmė vaizdinių ir žodinių renginių gausa ir įvairovė, kompiuterinio raštingumo kursai, įvairios akcijos, netradicinės darbo formos, edukacinė ir projektinė veikla.

Po LIBIS atnaujinimo 2012 m. atsirado naujas vartotojų tipas – „Virtualūs“. Jie internetu per portalą www.ibiblioteka.lt užsiregistruoja mūsų bibliotekoje, bet gali neateiti nė į vieną tinklo biblioteką. 2012 m. tokių virtualių vartotojų buvo 5. Kol kas jie neatsispindi bendrame vartotojų skaičiuje. Manome, kad ateityje tokių vartotojų turi daugėti.

Viešos interneto prieigos apskaitą atlieka interneto vartotojų registracijos ir statistikos sistema (VRSS). 2012 metais tinklo bibliotekose užregistruoti **49179 interneto lankytojai**, t.y. 382 lankytojais mažiau negu 2011 m.

Didelį internautų skaičių jau antrus metus pritraukia kompiuterinio raštingumo kursai, vykę visus metus, taip pat ir projekto „Bibliotekos pažangai“ akcijos, gerai sukomplektuota kompiuterinė įranga (yra ausinės, mikrofona, galima naudotis skype programa).

Gyventojai, norintys pasinaudoti interneto prieiga, nebūtinai turi būti registruoti bibliotekos vartotojais. Dėl tokių projekto „Bibliotekos pažangai“ reikalavimų visose tinklo bibliotekose prarandame dalį vartotojų.

Internautų mažėjimą lemia įvairios priežastys. Daugėja laikinų vartotojų, t. y. tokiems lankytojams dažniausiai reikia tik spausdinimo paslaugos (pvz. bilietų spausdinimo) arba vienkartinio apsilankymo momentinei paskolai gauti, atlikti el. bankininkystės pavedimą ir kt. Tokie lankytojai netampa bibliotekos vartotojais ir nuolatiniais VIP centro lankytojais. Tuo pačiu jie nekelia ir Interneto skaityklos lankomumo. Taip pat, daugėja namų ūkių, turinčių asmeninius kompiuterius ir interneto prieigą.

Literatūros išduotis, lyginant su 2011 metais sumažėjo **4017 fiz. vnt.** Per metus tinklo bibliotekos vietoje ir į namus išdavė **366 806 fiz. vnt.** spaudinių. Kasmet brangstant knygoms, stingant lėšų joms įsigyti, nebegalime patenkinti vartotojų poreikio naujausiai literatūrai, nes padaliniui vieno pavadinimo knygų užsakom tik po 1 egz.

Nežymiai mažėja ir vaikų skaitomumas – prioritetą dalis vaikų teikia, deja, kompiuteriniams žaidimams, o ne knygų skaitymui.

Knygų rezervacija. Nuo 2010 m. pabaigos įdiegus automatizuotą knygų rezervavimo sistemą, per pora mėnesių Abonemento skyriuje buvo išduotas 631 rezervuotas dokumentas, o 2011 m. – 4241. 2012 m. šis rodiklis dar labiau išaugo – **5612**. Tai vaizdžiai rodo rezervuotų dokumentų kiekį per metus. Jei knygos laukia eilėje kitas skaitytojas, jos termino sistema neleidžia pratęsti.

Vis populiaresnė tampa knygų išduotis, užsakant jas elektroniniu būdu. Nuolatinis skaitytojų skatinimas ir mokymas naudotis elektroniniu katalogu, davė neblogų rezultatų. Pvz.: 2012 m. Abonemento skyriuje internetu buvo užsakytos **176** knygos, rezervuotos nuotoliniu būdu – **1765**. Šia paslauga naudojasi ne tik suaugusieji, bet ir vaikai. Moksleiviai iki 14 m. rezervavo **121** knyga.

Padalinio pavadinimas	Literatūros išduotis 2012 m.	Literatūros išduotis 2011 m.
-----------------------	---------------------------------	---------------------------------

Abonementas	46887	47 964
Informacijos sk.	33156	34 020
VLS „Žalioji pelėda“	51099	50 296
Vaikų biblioteka „Žiburėlis“	29763	29 740
Šiaurinė biblioteka	26272	26 563
„Šaltinėlis“	33224	34 636
Parko biblioteka	33812	33 517
„Židinys“	60138	60 326
Smėlynės biblioteka	52455	53 761
Iš viso :	366806	370 823

Knygnešystės paslaugos

Ypatingas dėmesys skiriamas senyvo amžiaus ir neigalių skaitytojų aptarnavimui. Šiuos žmones asmeniškai kviečiame į renginius, padedame jiems išsirinkti knygas, suieškome jiems internete reikalingą informaciją. Tiems, kurie dėl ligos ar senatvės nebegali apsilankyti patys bibliotekoje, knygas nešame į namus. 2012 metais Parko ir Šiaurinė bibliotekos aptarnavo **5** neigalius skaitytojus namuose. Jiems buvo išduota apie 80 knygų.

Darbas su vaikais

Viena iš svarbiausių bibliotekos veiklos kryptių – pakviesti į bibliotekas ir sudominti skaitymu vaikus. Kviečiame juos į tradicinius renginius – Vaikų knygos šventę, skaitovų konkursus, susitikimus su rašytojais, literatūrines popietes, viktorinas, ieškome naujų, patrauklių darbo formų. Stengiamės ugdyti poreikį skaitymui jau ikimokyklinio amžiaus vaikams, nes vis didesnis susidomėjimas kompiuteriais išstumia knygą iš vaiko gyvenimo.

Vaikų iki 14 metų tinklo bibliotekose užregistruota 4585 t. y. 4 mažiau negu 2011m., kai, tuo tarpu, švietimo įstaigose vaikų ženkliai sumažėjo. Per ataskaitinius metus tinklo bibliotekose apsilankė **86651 vaikas** (1009 daugiau nei 2011 m.). Jiems išduota 98403 fiz. vnt.

Bibliotekos fondo komplektavimo prioritetai nesikeičia eilę metų. Atsižvelgiant į vartotojų poreikius ypač dėmesingai komplektuojama literatūra, reikalinga mokymuisi, nes bibliotekos tampa ne tik laisvalaikio, bet ir mokymosi institucijomis.

2012 metų pabaigoje Panevėžio m. savivaldybės viešosios bibliotekos spaudinių fondą sudarė **145 568** dokumentai. 2012 metais tinklo bibliotekos gavo **5637 fiz. vnt.** inventorintų dokumentų (90 fiz. vnt. daugiau negu 2011 m.) ir **204 pavadinimus periodinių leidinių** (78 pavadinimais daugiau negu 2011 m.). Iš jų - 138 prenumeruoti leidiniai, 15 – iš projektams skirtų lėšų, kiti - iš Lietuvos spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo. Viena biblioteka vidutiniškai gavo 65 pavadinimų periodinių leidinių - 10 pavadinimų daugiau negu 2011 m.

LR Kultūros ministerija Savivaldybės viešajai bibliotekai dokumentams įsigyti 2012 m. skyrė 86200 Lt. (41934 Lt daugiau negu 2011 m.). Už šią sumą įsigijome 3667 knygas.

Iš Panevėžio miesto savivaldybės 2011 m. buvo prašoma 110 tūkst. Lt, tačiau gavome tik 70 tūkst. Lt. Periodikai skyrėme 53 065 Lt, knygoms – 18 424 Lt, už kuriuos įsigijome 806 knygas.

Iš UAB TEO gavome 500 Lt paramą, už kurias nupirkta 16 knygų. UAB „Šviesa“ paramai skyrė 77 knygas už 865 Lt. Dovanų iš įvairių šaltinių gavome 418 fiz. vnt. dokumentų už 5643 Lt. Iš projekto „Sveikata – išmintingųjų honoraras“ lėšų prenumeravome periodiką (už 2031 Lt) ir pirkome knygas (108 vnt. už 2500 Lt) apie mediciną, sveiką gyvenseną. Iš ekologijai skirto projekto „Mokykimės ekologijos abėcėlės“ lėšų nupirkome 9 knygas (už 530 Lt), o periodikai skyrėme 1476 Lt. Iš Kultūros ministerijos gavome įvairių spaudinių už 4794 Lt (343 knygų).

Dokumentų gauties problemos iš esmės išlieka tos pačios jau kelintus metus.

- Jausdami didelį lėšų stygių dar ir dėl sparčiai brangstančių knygų, stengėmės įsigyti daugiau pavadinimų leidinių, todėl negalėjom nupirkti visiems padaliniais bent po vieną egzempliorių. Todėl prie populiarių naujų knygų (pvz. A.Marinos ar S.Brown C.Higgins) eilėje laukia po 20-30 skaitytojų. Didelės eilės taip pat F.Taunytės, J.Picoult knygoms. Kai

kurių pačių skaitomiausių knygų buvo užsakyta papildomai po antrą ir trečią egzempliorių, bet situacija išlieka gana sudėtinga.

- Nepakankamas finansavimas naujoms knygoms verčia atsisakyti kai kurių teminės literatūros knygų, ypač siauresnės tematikos, išleistų mažesnių leidyklų;
- Skaitytojų dovanojamos knygos dažniausiai būna ne itin populiarios, tenka nuvilti kai kuriuos dovanotojus;
- Fondų komplektavimas – tai nuolatinė turimo ir trūkstamo fondo analizė. Visą laiką bibliotekose yra fiksuojami užklausimai knygoms, kurių neturime. Vėliau daroma tų užklausimų analizė ir stengiamės įvairiais būdais trūkumus pašalinti.

Fondo apsaugos problemos ir priemonės joms išspręsti jau daugelį metų išlieka vis tos pačios ir aktualios. Fondų apsauga – labai atsakingas darbas, dažnai darbuotojams tenka spręsti konfliktines situacijas.

Fondų apsaugos priemonės bibliotekose:

- aiškinamasis darbas vartotojams;
- finansinės priemonės (delspinigiai už knygų negražinimą laiku, vienkartinis užstatas už vertingas knygas, atlyginimas už pamestas ar sugadintas knygas);
- darbas su skolininkais: efektyviausios priemonės yra skolininkų lankymas namuose bei atžymos vieningoje skaitytojų duomenų bazėje, kuria naudojasi visos Lietuvos viešosios bibliotekos;
- lankytojus stebi darbuotojos ir rūbininkės (jeigu yra);
- reikalaujame sugadintas (dažniausiai nukenčia nuo šunų ar būna sulietos) ar pamestas knygas pakeisti naujomis ar savo verte joms prilygstančiomis.

Dokumentų nurašymas. Skaitytojai bibliotekoje nuolat ieško naujų knygų, todėl fondas turi nuolat atsinaujinti. Būtina atsisakyti nebeskaitomų, suplyšusių, pasenusių dokumentų. Šitas darbas yra nuolatinis, dirbamas kasmet. Ataskaitiniais metais nurašyta **6551 knyga**. Pagal nurašymo priežastis daugiausiai nurašyta susidėvėjusių – 6145 fiz. vnt., praradę aktualumą – 279 fiz vnt, skaitytojų prarastos – 127 fiz. vnt.

Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

2012 m. tinklo bibliotekose gauta **6677** užklausos. Lyginant su 2011 m. – 661 mažiau. Atsakyta į **6559** (98,2 proc.) užklausas. Iš jų – 57,8 proc. teminių (2011 m. – 54 proc.). Suaugusieji vartotojai pateikė 58,7 proc. užklausų, vaikai – 41,3 proc.

Keletą metų iš eilės užklausų sumažėja apie 10 proc. Tai yra dėl to, kad keičiasi pats bibliotekos vartotojas. Turėdamas plataus pasirinkimo galimybes ir ribotus laiko išteklius, jis kelia vis aukštesnius reikalavimus bibliotekininkui prisitaikyti prie jo poreikių. Vartotojas pats sprendžia kokia forma, kokio turinio informaciją jis nori gauti ir nurodo terminą, kada tas užklauskos atsakymas jį turi pasiekti. Taigi, nebe užklausų skaičius atspindi tikrąjį vaizdą, o jų atlikimo turinys. Taip pat, bendrame užklausų skaičiuje neatsispindi bibliotekos elektroninio katalogo statistika, kuriame fiksuojamos vartotojų paieškos. Informacijos poreikis nemažėja, tik dėl minėtų priežasčių, fiksuojamas skirtingai. Naujos technologijos, elektroniniai ištekliai bei kvalifikuotas personalas operatyviau išpildo vartotojų užklausas.

Elektroninėmis priemonėmis gauta 312 užklausų, atsakyta tuo pačiu būdu į 85. Ateityje, manome, šis rodiklis turėtų augti. Be to, užklauskas vartotojai teikė ir telefonu.

Didelis dėmesys skiriamas informacinio fondo kokybei, t. y. siekiama, kad į jį patektų tik labai informatyvūs (o ne iliustratyvūs, kaip mėgsta leidėjai) leidiniai.

Tačiau, nors šis fondas ir laikomas informacijos paieškos šaltinių sistemos pagrindu, vis daugiau vartotojų keičia jį į internetą. Pastaraisiais metais internete sparčiai daugėja studijoms skirto elektroninio turinio, o besimokančiojo jaunimo kompiuterinio raštingumo įgūdžiai puikūs, tad jie pirmenybę teikia ne spausdintai informacijai.

Elektroninės informacijos vartotojams 2012 m. pasiūlyta prieiga prie tų pačių duomenų bazių: Nacionalinės bibliografijos duomenų banko (NBDB), Infolex. praktika su teisinių žinių duomenų baze Litlex, Lietuvos periodinės spaudos bibliografinės straipsnių bazės archyvo, dienraščio

„Verslo žinios“ archyvo VZ Online, Oxford Reference Online, Oxford Art/Music Online, EBSCO. Ataskaitiniais metais duomenų bazių naudojimas išaugo.

Tyrimai

2012 m. Panevėžio m. savivaldybės viešojoje bibliotekoje buvo atliktas bandomasis personalo tyrimas tema – „Darbuotojų motyvavimas Panevėžio m. Savivaldybės viešojoje bibliotekoje“. Tyrimo tikslas – ištirti bibliotekos darbuotojų motyvavimo aspektus. Atsižvelgiant į užsibrėžtą tikslą, buvo išskirti tokie uždaviniai: identifikuoti pagrindinius darbo motyvaciją įtakančius veiksnius, ištirti darbuotojų pasitenkinimą darbu. Tyrimo pradžioje iškelta hipotezė, jog didesnę įtaką darbuotojams turi išorinis (materialus) skatinimas.

Tyrimui atlikti buvo pasirinktas anketinės apklausos būdas. Respondentams pateikus 33 klausimus sudarantį klausimyną, buvo apklaustos tiek, bibliotekos filialuose, tiek ir administracijoje dirbančios profesionalios bibliotekininkės, iš viso – 41.

Tyrimas turėjo teorinės ir praktinės naudos bibliotekai: apibendrina bibliotekos personalo motyvacijos bei pasitenkinimo atliekama veikla situaciją, parodė esamą darbuotojų motyvavimo situaciją, kurią galima tobulinti. gauti duomenys leido akcentuoti stipriąsias ir silpnąsias motyvacijos sistemos puses, o taip pat pasitarnavo motyvacijos sistemos tobulinimui.

Netradicinės darbo formos

Šių dienų biblioteka labai skiriasi nuo tos, kuri buvo prieš dešimtmetį, ar net penkis metus. Įvairaus pobūdžio nekasdieniški renginiai, vykstantys ir už bibliotekos sienų, daro bibliotekos veiklą gyvesnę, labiau matomą.

Dalyvavimas miesto gimtadienio šventėje, Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje, trys veikiantys skaitytojų klubai – „Šlepetė“ „Židinio“ bibliotekoje, „Pabūkime kartu“ Parko bibliotekoje ir „Dryžuota kojine“ Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“, vaikų vasaros stovyklos penkiose bibliotekose jau tampa įprasta veikla.

Jau antrą kartą **biblioteka pristato save Miesto gimtadienio šventėje** Laisvės aikštėje. Pasakų personažais persirengę bibliotekos darbuotojos kalbino praeivius, dalino lankstinukus ir suvenyrus, kvietė dalyvauti viktorinoje ir išbandyti savo jėgas karaoke varžytuvėse. Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ lėlių teatro spektaklis „Miško biblioteka“ sulaukė didelio žiūrovų būrio, miestiečiai noriai rinkosi knygas iš mainų lentynos. Išdalijome apie 600 egz. „Panevėžio balso“, „Tėvynės“, „15 minučių“, „Panevėžio ryto“ laikraščių egzempliorių, kuriais mūsų biblioteką šventės metu parėmė redakcijos.

Nors vaikų vasaros stovyklos bibliotekose jau seniai tapo tradicija, jas vis tik priskiriame prie netradicinių darbo formų. Pagal projektą „Vasara su knyga miesto bibliotekose“ penkiose miesto bibliotekose jau ne pirmus metus vyko **vaikų dienos stovyklos**. Į stovyklas buvo užsiregistravę 205 vaikai, jie apsilankė bibliotekose apie 1550 kartų. Vaikų amžius svyravo nuo 4 metų iki 11 metų. Vaikų vasaros stovyklos vyko Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“, vaikų bibliotekoje „Žiburėlis“, Smėlynės, Šiaurinėje ir „Židinio“ bibliotekose. Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ ir Šiaurinės bibliotekos darbuotojoms talkino savanoriai, o kitų bibliotekų darbuotojos su stovyklautojais dirbo vienos. Darbas su vaikais – tai intensyvi kasdieninė veikla, reikalaujanti fantazijos, kantrybės ir fizinės ištvermės. Kiekvieną dieną bibliotekose vyko skaitymai, įvairūs konkursai, viktorinos, vaidinimai, kūrybiniai užsiėmimai, ekskursijos. Buvo švenčiamos šventės – Joninės, Valstybės diena, Žalgirio mūšio diena, Žolinė. Nemaža dalis vaikų, leidžiančių laiką vasaros stovyklose, yra iš socialinės rizikos grupei priklausančių šeimų, todėl jie bibliotekose turi galimybę sužinoti apie tokias šventes ir jų tradicijas.

Savanorystė bibliotekoje

„Židinio“ bibliotekai vaikų vasaros stovyklos metu į pagalbą buvo atsiųstas žmogus iš Darbo biržos. Ponia Daiva buvo dirbusi mokykloje, todėl bendravimas su vaikais jai nebuvo naujiena. Be to, gerai išmanė įvairius rankdarbius. Vaikai taip pamėgo naująją darbuotoją, kad nenoriai skirstydavosi po užsiėmimų. Pasibaigus darbo sutarčiai, niekam nesinorėjo skirtis su Daiva, o ji geranoriškai pasiūlė būti bibliotekos savanore.

Šiaurinės bibliotekos veikloje, negailėdamos savo laiko ir širdies, padeda savanorės „Vilties“ vidurinės mokyklos mokytoja Vitalija Daugėlienė ir prieš metus į bibliotekai atėjusi dar vieną puikią pagalbinkę Aušra Lukoševičiūtė. Pastaroji geriausių Panevėžio regiono savanorių apdovanojimuose pelnė „Metų savanorio vardą“.

Gausiausias būrys savanorių yra Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“. Joje aktyviai darbuojasi gimnazistai, Panevėžio kolegijos studentės. Be to, biblioteka turi nepailstančią savanorę, tautodailininkę Dainorą Guokiene, kuri kas antrą ketvirtadienį ateina pravesti klubo „Dryžuota kojine“ užsiėmimų. Vaikai su nekantrumu visada laukia, nes jos užsiėmimai įvairesni ir įdomesni, pritraukia vis daugiau vaikų. Klube pradėjo lankytis net trys mergaitės iš Velžio, jas mama kantriai vežioja ir džiaugiasi, kad vaikai turi įdomų užsiėmimą, išmoksta pasidaryti įvairių darbų, o svarbiausia, kad šie užsiėmimai yra nemokami.

Parko bibliotekoje susibūrusio senjorų klubo „Pabūkime kartu“ nariai ir yra tikrieji savanoriai. Senjorų klubas aktyviai dalyvauja bibliotekos gyvenime: padeda skleisti informaciją apie bibliotekoje vykstančius renginius, pakabina skelbimus, organizuoja arbatos vakarėlius, siūlo renginių temas.

7. BENDRADARBIAVIMAS SU KITOMIS INSTITUCIJOMIS

Bibliotekos padaliniai bendradarbiauja su miesto švietimo (darželiais, mokyklomis), kultūros (Kraštotyros muziejumi) ir sveikatos (Panevėžio miesto poliklinika, Sveikatos biuru ir kt.) įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis (pvz. VŠĮ „Neįgaliųjų Integracijos centras“), įvairiomis draugijomis, klubais.

Smėlynės biblioteka toliau aktyviai bendrauja ir bendradarbiauja su Senamiestiečių bendrija, kviečia į bibliotekos organizuojamus renginius, dalyvauja jų renginiuose, bibliotekoje dažnai eksponuojamos senamiestiečių parodos, vyksta jų susirinkimai. Taip pat šia biblioteką sieja draugystė su Panevėžio fotografų draugija, bibliotekoje eksponuojamos fotografijos parodos. Bibliotekoje susitikimus organizuoja ir esperantininkų klubas „Revo“. Su Vaikų dienos centru, kuriame laisvalaikį leidžia nemažai romų tautybės vaikų, organizuojami bendri renginiai.

Vaikų biblioteka „Žiburėlis“ 2012 metais toliau tęsė bendradarbiavimą su Kurčiųjų ir nepriuginčiųjų internatine mokykla, taip pat su bendrija „Adapta“, su gausių šeimų bendrija „Panevėžio šeimyna“, Moksleivių namais.

Parko biblioteka palaiko glaudžius ryšius su viešąja įstaiga „Neįgaliųjų integracijos centru“ ir viešąja įstaiga „Dailysis ornamentas“. Organizuojamos jų darbų parodos, kviečiami į bibliotekos renginius. Praeitais metais bibliotekoje buvo eksponuota NĪC dirbančios tautodailininkės Daivos Kazlauskienės fotografijos darbų paroda „Dangus ne per aukštai“.

Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“ ilgus metus bendradarbiauja su Kolegijos dėstytojais bei studentais. Kolegijos studentės vasarą atlieka praktiką, vesdamos užsiėmimus klube „Dryžuota kojine“. Ilgametis bendradarbiavimas su Kolegijos dėstytojais bei studentais duoda teigiamus rezultatus. Skaitytojų užimtumas peraugo į aukštesnį ir kokybiškesnį lygį, o tai kelia bibliotekos populiarumą ir prestižą. Šiais metais kartu su Kolegijos dėstytoja Daiva Stropaitiene ir jos studentais buvo vykdomas projektas „Knyga – raktas į pažinimą“.

Gerokai prieš Šv. Kalėdas bibliotekoje buvo įsikūrusios tikros kalėdinių dovanėlių dirbtuvės. Jose darbavosi patys geriausi Kalėdų Senelio pagalbininkai – bibliotekos skaitytojai, susirinkę į vaikų kūrybinės saviraiškos klubą „Dryžuota kojine“. Jie, padedant Kolegijos studentėms ir savanorei tautodailininkei Dainorai Guokiene, kūrė kalėdinius žaisliukus bibliotekos eglutei, šventinius atvirukus ir sveikinimus. Kalėdinėse dirbtuvėlėse sukurti atvirukai buvo dovanojami visiems šventės žiūrovams ir dalyviams.

„Židinio“ biblioteka toliau bendradarbiauja ne tik su lopšeliais – darželiais ir mokyklų auklėtiniais, bet ir su pedagogais. Biblioteka jau keletą metų bendradarbiauja su Panevėžio specialiosios mokyklos dailės studija „Molbertukas“.

8. ĮSTAIGOS RINKODARA

Bibliotekos įvaizdį 2012 m. padėjo formuoti daugelis veiksnių.

❖ **Reklama žiniasklaidos priemonėse.** Bendravimas su žiniasklaidos atstovais, renginių anonsavimas, straipsniai apie bibliotekų veiklą ir paslaugas, įvykusius renginius bei vykdomus projektus vietinėje („Panevėžio balsas“, „Panevėžio rytas“, „Sekundė“) ir respublikinėje profesinėje („Rubinaitis“, „Tarp knygų“ ir kt.) spaudoje bei internetinėje erdvėje (www.panevezys.lt, www.panskliautas.lt, www.aina.lt, www.panevezieciai.lt, www.bibliotekospazangai.lt, <http://bukbibliotekininku.blogspot.com/>, www.rubinaitis.lnb.lt, www.delfi.lt ir kt.).

Ataskaitiniais metais bibliotekos darbuotojai labai aktyviai ėmėsi skleisti informaciją apie renginius, vykdomus projektus, akcijas ir kitą skaitytojams bei Panevėžio gyventojams aktualią informaciją. Publikacijų apie savivaldybės viešosios bibliotekos veiklą skaičius, lyginant su 2012 m. išaugo 19 proc. Įvairiuose spausdintuose ar elektroniniuose leidiniuose paskelbti 171 (2012 m. – 141) straipsniai. Iš jų – 163 parašyti bibliotekos darbuotojų. Daugiausia straipsnių buvo publikuota miesto dienraščiuose „Sekundė“, „Panevėžio balsas“ bei profesiniame žurnale „Tarp knygų“. Parodyti 6 televizijos reportažai regioninėse televizijose (PanTV, ATV, KTV). Paskelbtas ir 1 pranešimas regioniniame radijuje.

❖ **Reklama per bibliotekos informacinius kanalus.**

– Informaciją apie bibliotekos paslaugas, darbo laiką, būsimus renginius taip pat skleidžiame panaudodami *reklaminius skelbimus, skrajutes, lankstinukus ir kvietimus*, kuriuos meniškai ir kruopščiai parengia bibliotekos dailininkė ar pačios bibliotekų darbuotojos. Jie dalinami bibliotekose ir kitose, bibliotekų mikrorajonuose esančiose mokyklose, darželiuose, aplinkiniuose namuose.

– Laimėjus projekto „Bibliotekos pažangai“ skelbtą konkursą, 2012 m. gegužę startavo nauja bibliotekos *interneto svetainė* www.panbiblioteka.lt, pritaikyta neįgaliesiems ir mobiliesiems įrenginiams, prieinamesnė ir patrauklesnė vartotojams. Svetainėje skelbiame, reguliariai atnaujiname vartotojams naudingą ir aktualią informaciją apie bibliotekos paslaugas, renginius, parodas, pateikiame naudingas nuorodas, naujai gautų knygų anotacijas, fotogaleriją. Kad bibliotekos svetainė patogi, patraukli ir funkcionali mūsų esamiems vartotojams, o taip pat padeda į biblioteką ar jos internetinę erdvę pritraukti naujų panevėžiečių, patvirtina ir statistika – per pusmetį naujoji svetainė pasiekė iki jos turėtos bibliotekos metinį svetainės lankomumą: nuo 2012 m. gegužės iki metų galo vartotojai joje apsilankė 10535 kartus (2012 m. – 10400).

– Turime 3 skirtingos tematikos *tinklaraščius*.

– Tinklaraštyje <http://sveikabiblioteka.wordpress.com/> pristatome naujausią literatūrą, straipsnius, informaciją apie sveikatinimo renginius bibliotekose ir mieste, nuorodas sveikatos tema ir kitą naudingą informaciją.

– Vaikų literatūros skyriaus „Žalioji pelėda“ tinklaraštyje <http://vaikasirknyga.blogas.lt/> ne tik anonsuojami būsimi ar aprašomi jau įvykę renginiai, bet ir pristatomos naujausios knygos vaikams, aktualiausi straipsniai, tyrimai skaitymo tematika.

– Tinklaraštyje <http://kelionesuknyga.blogspot.com/> supažindinama su naujausia kelionių literatūra, įvairiomis pasaulio šalimis, papročiais. Šis tinklaraštis projekto „Bibliotekos pažangai“ konkurse „Inovacijų biblioteka“ nominacijoje „Už novatoriškus sprendimus“ laimėjo 3-iają vietą.

2012 m. bibliotekos tinklaraščiuose užfiksuotas dvigubai išaugęs virtualių apsilankymų skaičius – 59948, iš jų <http://sveikabiblioteka.wordpress.com/> – 7583, <http://kelionesuknyga.blogspot.com/> – 12074 ir <http://vaikasirknyga.blogas.lt/> – 40291.

❖ **Reklama socialinės žiniasklaidos tinkluose.**

- 5 bibliotekos (Viešoji biblioteka, Smėlynė, „Židinys“, Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“ ir Šiaurinė) naudojami *Facebook'o paskyromis* (<https://www.facebook.com/#!/pages/Vaik%C5%B3-biblioteka-%C5%BDalioji-pel%C4%97da/193320587372381?fref=ts>, <https://www.facebook.com/#!/biblioteka.smelyne?fref=ts>, <https://www.facebook.com/#!/panevezio.kniaudiskiubiblioteka?fref=ts>, <https://www.facebook.com/#!/rainis.rainiauskas?fref=ts>, <https://www.facebook.com/#!/siaurine.biblioteka?fref=ts>). Čia turime daugiau nei 3500 gerbėjų, kurie gali susipažinti su bibliotekos renginių anonsais, rengiamomis virtualiomis parodomis, užduoti klausimus, komentuoti, diskutuoti ir kt.
- 6 bibliotekos (Vaikų literatūros skyrius „Žalioji pelėda“, Parkas, „Židinys“, „Žiburėlis“, Smėlynė ir Šiaurinė) naudojami *nuotraukų dalinimosi sistema „Flickr“*, kurioje dalinasi įvykusių renginių akimirkomis.

12. MATERIALINĖ IR TECHNINĖ BAZĖ

Didžiulę įtaką bibliotekos įvaizdžio gerinimui turėjo projektas „Bibliotekos pažangai“. Iš projekto gauti nauji kompiuteriai, kompiuterinio raštingumo kursai, įvairūs renginiai, akcijos padėjo pritraukti į bibliotekas naujų lankytojų ir formuoti bibliotekos, kaip modernios informacijos įstaigos įvaizdį.

Nors bibliotekose gyventojai labiausiai vertina pačius bibliotekininkus – jų profesionalumą, draugiškumą, geranoriškumą, tačiau negalima neatkreipti dėmesio ir į pastaraisiais metais pagerintą bibliotekų materialinę bazę. Panevėžiečiai vertina jiems atsivėrusias galimybes naudotis moderniomis bibliotekų paslaugomis.

2012 metais tinklo bibliotekose buvo **102 kompiuterizuotos darbo vietos**. Iš jų: 51 vartotojams, 51 darbuotojams. Be to, miesto bibliotekose esanti vartotojų aptarnavimui skirta įranga:

- ✓ 3 kopijavimo aparatai,
- ✓ 12 daugiafunkcinių įrenginių,
- ✓ 6 rašaliniai spalvoti spausdintuvai,
- ✓ 5 lazeriniai spausdintuvai,
- ✓ 7 skeneriai,
- ✓ 7 spausdintuvėliai knygų išdavimo čekiams,
- ✓ 18 brūkšnių kodų skaitytuvų,
- ✓ 5 kasos aparatai.

Ataskaitiniais metais buvo remontuojamas Viešosios bibliotekos mikroautobuso kėbulas (su dažymu) (3000 Lt), bibliotekoje „Šaltinėlis“ sumontuotas oro kondicionierius (6200 Lt), įsigijome tris aliumininius stovus knygoms, lazerinį brūkšnių kodų skaitytuvą, dvi darbo kėdes. Viešosios bibliotekos šildymo sistemoje buvo sumontuotas cirkuliacinis siurbliukas.

Nors bibliotekų materialinė būklė nėra bloga, tačiau kai kuriose iš jų yra skubiai sprendtinų problemų.

Parko biblioteka (Parko g. 37) – vienintelė nesuremontuota tinklo biblioteka, kuriai būtinas kapitalinis remontas: reikia pakeisti langus, duris, įrengti tualetą, išgriauti erdvę ribojančias pertvaras, nulakuoti parketą, tvarkyti laiptus ir kt.

Taip pat dėl lėšų stokos nesuremontuotas Smėlynės bibliotekos (Smėlynės g. 49) fasadas, tambūras bei „Židinio“ bibliotekoje pradėjęs pelyti sienos kampas.

Šiaurinėje (Pušaloto g. 55) bei Smėlynės (Smėlynės g. 49) bibliotekose būtina įrengti kondicionierius, nes vasara šiose patalpose tvyro nepakeliamas karštis (30-35⁰ C) ir nėra kito būdo jas išvėdinti, o darbuotojai grasina kreiptis į Valstybinę darbo inspekciją.

Parko ir „Židinio“ bibliotekos įsikūrusios prie gyvenamųjų namų. Ne tik darbuotojoms šalta (12-14⁰ C), bet ir skaitytojai priversti skaityklose būti su paltais, o ilgiau pasėdėję, skundžiasi, kad nušąla rankos. Reikėtų įrengti autonominius šiluminius punktus, kad galėtume šilumą reguliuoti patys.

Ruošiant administracijos pastatą (Aukštaičių g. 4) šildymo sezonui, būtina pakeisti vamzdyną, nes jis yra avarinės būklės.

Jau eilę metų skiriamas finansavimas neleidžia nusipirkti knygų lentynų. Bibliotekų fondai kasmet auga ir atsirado problema kaip juos sutalpinti.

Iškilo poreikis bibliotekose pastatyti vandens pilstymo aparatus.

Skaitytojų aptarnavimas visose miesto bibliotekose yra automatizuotas, jam būtina speciali technika. Nepataisomai susidėvėję 3 brūkšnių kodų nuskaitytuvai ir du knygų gražinimo lapelių spausdintuvai, juos būtina pakeisti naujais, nes tai komplikuoja vartotojų aptarnavimą.

Bibliotekos automobilis senas, nuolat gendantis ir labai neekonomiškas (kuro sunaudojimo norma vasarą – 18 l/100 km, žiema – 22,5 l/100 km), todėl naudojamas minimaliai, tik būtiniausioms reikmėms. Tuo tarpu į seminarus ar kitus bibliotekininkams organizuojamus renginius kituose miestuose nuvykti nėra jokių galimybių, tenka prašyti kolegų, jei yra vietos, kad paimtų ir mūsų darbuotojus.

11. ĮSTAIGOS PROBLEAMOS IR NESĖKMĖS

NESĖKMĖS

- Nepavyko gauti finansavimo 9 parengtiems projektams.
- Nuolat niokojami vartotojams skirtų kompiuterių priedai: nutraukiami laidai, sugadinamos ausinės ir pan.

PROBLEAMOS

- Dėl nepakankamo finansavimo 2012 metus Viešoji biblioteka baigė turėdama 4900 Lt skolų (be patalpų šildymo).
- Sparčiai tobulėjant gyventojų kompiuteriniam raštingumui, keičiantis technologijoms, ypač svarbu kad biblioteka galėtų suteikti gyventojų poreikius atitinkančias paslaugas. Deja, kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas, pasibaigus projektui „Bibliotekos pažangai“ ne tik neišspręstas, bet trūksta lėšų elementarioms eksploatacinėms priemonėms.
- Dėl sumenkusio finansavimo negalime išleisti darbuotojų į seminarus ar kitus kvalifikacijos tobulinimo renginius, vykstančius ne Panevėžyje.
- Nuolat mažėjantis vaikų vasaros užimtumo finansavimas komplikuoja vasaros stovyklų organizavimą.
- Vaikų lankytojų bibliotekoje užregistruojama daugiau, nei jiems išduodama knygų.
- Specialistų kvalifikacija per ataskaitinius metus augo, darbo krūvis tinklo bibliotekose taip pat ženkliai padidėjo, tuo tarpu bibliotekos darbuotojų vidutinis atlyginimas yra vienas mažiausių tarp biudžetinių įstaigų.
- Patalpų apsaugos įranga bibliotekose susidėvėjo, nuolat genda, negaunant normalaus finansavimo, užtikrinti jos funkcionavimą tampa didele problema.
- Pasenusi, lėtai dirbanti darbuotojų kompiuterinė technika.
- Parko bibliotekai reikalingas kapitalinis patalpų remontas.
- Viešosios bibliotekos (Aukštaičių g. 4) bei „Židinio“ bibliotekos patalpose būtina įrengti šiluminius punktus.
- Vaikų literatūros skyriuje „Žalioji pelėda“ būtina atnaujinti baldus: reikalingos lentynos knygoms, patogios žurnalų dėtuvės, kiti vaikiški baldai; Smėlynės bibliotekai reikia papildomų lentynų, nes knygas teks krauti į rietuves.
- Dėl menko įstaigos finansavimo asmens higienos priemonės (tualetinis popierius, skystas muilas ir kt.) bibliotekose tapo problema: bibliotekininkės priverstos pačios jas pirkti, nors sanitariniais taškais naudojasi ir bibliotekų lankytojai.

ĮSTAIGOS PASIEKIMAI IR LAIMĖJIMAI

- Išaugo vartotojų, gebančių savarankiškai naudotis elektronine informacija, skaičius. Daugiau skaitytojų naudojasi bibliotekos teikiamomis elektroninėmis paslaugomis, atsirado

virtualių bibliotekos vartotojų kategorija. Manome, kad tai ir mūsų trejus metus dirbamo gyventojų mokymo įnašas.

- Ataskaitiniais metais startavo nauja bibliotekos svetainė www.panbiblioteka.lt, pritaikyta neįgaliesiems vartotojams bei išmaniesiems telefonams.

- Tinklaraščiui <http://kelionesuknyga.blogspot.com/> konkurse „Inovacijų biblioteka“ nominacijoje „Už novatoriškus sprendimus“ delfi.lt portalo lankytojai skyrė trečiąją vietą.

- Projekto „Bibliotekos pažangai“ skelbtame konkurse „Gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymo bibliotekose stiprinimas“ Viešosios bibliotekos paraiška laimėjo finansavimą ir gavo 10 nešiojamų kompiuterių su PĮ bei 2 multimedia projektoriaus, kurie bibliotekas pasieks 2013 m. pradžioje.

- Bibliotekų paslaugų bei veiklos reklamai sėkmingai išnaudojami socialiniai tinklai bei interneto galimybės: virtualių apsilankymų skaičius bibliotekos tinklalapyje bei tinklaraščiuose išaugo dvigubai.

- Buvo parengta ir pristatyta moksleiviams prezentacija „Bibliotekininko profesijos anatomija“.

- Nors mieste ženkliai sumažėjo gyventojų (ypač vaikų), registruotų vartotojų skaičius tinklo bibliotekose, lyginant su 2012 m., padidėjo 8, o apsilankymų – 1158. Tinklo bibliotekose užregistruoti 3229 nauji vartotojai. Tai reiškia, kad bibliotekos paslaugos yra populiarios ir reikalingos.

- Biblioteka išplėtė paslaugas nutolusiems vartotojams: aktyviau buvo naudojamosi elektroniniu katalogu, ženkliai daugiau vartotojų naudojosi knygų grąžinimo termino pratęsimo bei dokumentų rezervavimo internetu paslaugomis.

- Sėkmingai įgyvendintas miesto bibliotekose projekto „Bibliotekos pažangai“ 2012 metams numatytas etapas: bibliotekininkai mokėsi ir įgijo naujų žinių, sėkmingai vyko gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymai.

- Tinklo bibliotekose gausėja savanorių būrys.

- Pirmą kartą organizuota Savivaldos savaitė miesto bibliotekose buvo ypač pavykęs renginys, naudingas tiek miesto vadovams, tiek bibliotekoms, o ypač gyventojams.

- Miesto bibliotekos sėkmingai bendradarbiauja su kultūros ir švietimo įstaigomis, visuomeninėmis organizacijomis.

- Sėkmingai įgyvendinti 6 projektai formuoja pozityvų miesto bendruomenės požiūrį į bibliotekų veiklą.

- Sėkmingai įgyvendintos netradicinės darbo formos: dalyvavimas Miesto gimtadienio šventėje Laisvės aikštėje, skaitytojų klubai „Šlepetė“, „Dryžuota kojine“, „Pabūkime kartu“, kompiuterinio raštingumo kursai, vaikų vasaros stovyklos įtvirtino bibliotekos kaip bendruomenės centro statusą.

- Bibliotekos darbuotojos dalyvavo Aukštaitijos bibliotekininkų sąskrydyje Ignalinoje.

- Miesto žmonėms per metus suorganizuoti 425 renginiai (300 iš jų – vaikams), iš kurių 157 – literatūros bei meno parodos (vaikams – 91).

- Didelę reikšmę bibliotekų įvaizdžio formavimui bei informacijos apie teikiamas paslaugas sklaidai turi reklaminės priemonės (lankstinukai, atmintinės, kvietimai ir pan.), reportažai per regionines TV (6), straipsniai spaudoje bei virtualioje erdvėje (171).

Viešosios bibliotekos direktorė

Aurelija Matulevičienė